

Dahlia

№ 3, Augusti 2014

Dahlia

Medlemstidning för Svenska Dahliasällskapet

Styrelsen 2014

Ordförande

Olof Ekblad
0510-92034, 070-6592034
olof5@yahoo.com

Kassör

Anders Johansson
Resville Ledsgården, 531 92 Lidköping
0510-530388, 070 32 17 842
anders.0510530388@telia.com

Sekreterare

Helena Larsson
0511-370202, 070-3997304
hlsaleby@hotmail.com

Ledamöter

Kerstin Carlsdotter
070-3347306
kerstincarlsdotter@spray.se

Gisela Olsson
0510-535226, 073-6868161
olssongisela@gmail.com

Kontaktperson Stockholm:

Kerstin Lilja
kerstin.lilja@telia.com

Kontaktperson Göteborg:

Liz Ask
031-459239
askliz@ymail.com

Sällskapets hemsida

www.svenskdahlia.se

Webmaster

Olga Shilkova
olgochkas@gmail.com

Årsavgiften för medlemskap är
150 kr. Bankgiro nr: 5303-7057

Dahlia trycks hos
Nossebro Mediaproduktion
Södra vägen 36, 465 31 Nossebro

Distribueras av
Olof Ekblad

Material till novembernumret
ska vara hos Helena Larsson
senast den 31 oktober.

Omslagsbild:

Dutch Explosion är en färgsprakande semikaktusdahlia. Med sina rosa/lila spetsar lyser den upp i rabatten. Blir ca 80 cm hög och blomman är runt 10 cm i diameter.

Den har ett bra växtsätt, då den blommar med kraftiga stjälkar.

Det finns ingen förädlare till denna blomma, men är registrerad 1994.

Ordförandens spalt

Dahliavänner! När detta skrivs en vecka in i augusti har sommarvärmen med torka gett med sig, åtminstone just hos mig, men omkring Sala är det fortfarande stora problem med den stora skogsbranden.

Det har ju varierat mycket runt om i landet med regnmängderna i hettan som varit från och till men just här har säsongen varit lik den förra med dahlior som knappast orkade slå ut och plantorna blev nedsatta av värmen. Men nu kommer de sköna sensommar veckorna då dahliorna trivs som bäst och vi får njuta av den härliga explosionen av färger.

Passa på att ta kontakt med någon annan av medlemmarna i din trakt och titta på varandras dahlior, eller besök någon av de öppna trädgårdar som medlemmarna har.

Har du inte medlemsregister, hör av dig till mig, så skickar jag gärna ett aktuellt. Helst via e-post, det är enklast så.

Om ni har någon dag med lite kulet väder framåt hösten så kolla på Geerlings hemsida, där finns säkert de flesta sorter i beställningslistan som kommer med novembernumret av Dahlian. Kan vara bra att tänka på vilka sorter som man vill odla nästa år.

Geerlings har ett bra sortiment av de flesta dahliatyper, med bra kvalité och inte minst, man är säker på att få den sort man har beställt.

Innehållsförteckning

Ordförandens spalt	3
Verkliga rariter i trädgården hos Kjell och Ann-Helena i Bergby	4-5
Hamrångedahlior	6
Mälardahlian tar form	7-9
På gång i dahliasällskapet	10
Fröplantor på Nordhalla.....	10-11

Så här på sensommaren kommer ofta reportage i de stora trädgårdsmagasinen om dahlior.

Allt Om Trädgård skriver i sitt augustinumner om Monica och Torsten Klangs trädgård i Kattarp utanför Helsingborg. De har dahliorna som sina speciella ”darlingar” och då speciellt egna sorter som de hittat bland sina frösådder och sparat. Det finns också mycket annat skönt att se i trädgården hos Monica och Torsten. Så kolla gärna in artikeln.

Vi ses bland dahliorna, hälsar

Olof Ekblad

Verkliga rariteter i trädgården hos Kjell och Ann-Helena i Bergby

Jo, nog är det verkliga rariteter, som Kjell och Ann-Helena Hedlund i Bergby varje vår planterar ut i sin trädgård. Åttio år gamla är flera av dahliaknäolarna, som de för över 10 år sen fick av dåvarande grannen Kurt Fogelberg och som de sedan vårdat med stor omsorg.

– Vi har sju olika knölar i färgerna gul, rosa, röd och vit och äldst är de gula och rosa, berättar Ann-Helena.

Hon hade länge beundrat blommorna hos sin granne och undrade om de kunde få några, innan han flyttade till lägenhet.

– Så en dag när vi kom hem stod några plastsäckar med dahlior på gården och jaa, det var så det började.

Och Kurt, han är glad, att det var till Kjell och Ann-Helena han gav sina dahlior, som han själv med stort trädgårdsintresse vårdat sedan mitten av 30-talet.

– Här vet jag att de blir väl omhändertagna och jag kan njuta av dem varje gång jag går förbi under sommaren.

Från början kom blommorna från hans mosters svärföräldrar och sen dess har de vuxit i husets trädgård. Och de måste vårdas på rätt sätt, om de ska överleva, säger han.

– Det är övervintringen som är knivigast, men sköter man den, ja då får man njuta av vackra blommor under hela sommaren.

Tips och råd som Kjell och Ann-Helena anammat. Dahliorna klipps ner på hösten

och sedan förvaras knölnarna, numera var och en 7-8 kilo tunga, stående upp och ned på hyllor i garagebyggnaden vid en temperatur på ca +8°. När våren närmar sig lyfts de ner i plastlådor och när det är dags för utplantering förbereds jorden med höns gödsel, innan knölnarna lyfts på plats.

– Växandet sköter de sen själva, men vi klipper de blommor som blommat över, så blir blomningen rikligare. Och så går det åt en hel del vatten förstås. Cirka 60 liter om dagen vill de här sju plantorna ha, säger Kjell.

Nu är årets utplantering avklarad, kring midsommar börjar blomningen och sedan lyser dahliorna med sin färgprakt ända till sen höst.

– Rekordåret för vår del var nog 2007, då blev dahliorna över två meter höga, säger Ann-Helena.

Text: Marianne Lundqvist

Foto: Marianne Lundqvist och privat

Hamrånge dahlior

Ann-Helena och Kjell Hedlund som bor i Bergby i Hamrångebygden, några mil norr om Gävle, som ni kan läsa om i artikeln i denna tidning, har några gamla dahliasorter.

De har till min stora förtjusning skickat knölar av de fyra sorter som de fått vårdnaden om av sin granne Kurt Fogelberg.

Efter samtal med Kurt har jag förstått att den äldsta av sorterna bör vara den rosa dekorativdahlian som han minns att han sett hos sin moster i mitten av 1930 talet, Kurt var då 7-8 år gammal. De andra sorterna har troligen köpts av Kurts mor på något senare år.

Alla fyra sorterna blommar nu hos mig och de är fina exemplar med bra blommor.

Något som jag tycker skulle vara spännande är att hitta fler av de sorter som togs fram av våra föregångare i Svenska Dahliasällskapet på 1940 - 50 talen, och som är beskrivna i deras häfte "Om Dahlior" som gavs ut 1952. Men dessa sorter registrerades troligen inte internationellt och bara några få bilder i svartvitt finns i häftet.

När man analyserar dahliorna från Hedlunds, så är den rosa en hög och kraftig planta 160-170 cm. med mörka stjälkar och ganska mörkgröna blad. Blommorna är medelstora 14 cm i diameter, de har en klarrosa färg med lite skiftningar av ljusare rosa. Blomformen är en så kallad informell dekorativ, blombladen har en böljande form med något spetsiga toppar. När jag letar i register och beskrivningar kan jag inte hitta någon som liknar den riktigt, men jag är övertygad om att den en gång har varit

en sort som funnits på marknaden, för den är riktigt fin.

Den gula är lite lägre, omkring 130 cm med ljusare gröna blad och stjälkar. Blommorna är klart lysande gula 12 cm. och formen är formell dekorativ, regelbundet utseende med rundade bladtoppar. Här hittade jag en tänkbar kandidat i beskrivningen av svenska sorter, det kan vara sorten "August Munck av Rosenschöld" från 1939, förädlad av det dåvarande dahliasällskapets initiativtagare Bror Jeppsson i Malmö.

Den röda är en fin formell dekorativ med en blomma på 10 cm och planthöjden är runt en meter. Denna blomma är jättesvår att hitta rätt sortnamn på för det finns många liknande, så det kräver mycket efterforskning.

Den vita med formen semikaktus är i samma läge med flera liknande, men den kan faktiskt vara sorten "My Love" som är från 1969 och fortfarande är lätt att hitta i handeln.

Det är mycket letande som krävs om man ska hitta ursprunget på gamla sorter och är ibland ett omöjligt uppdrag, men spännande om man kan hitta en sort som inte längre finns i handeln och man på så vis kan "återuppväcka".

Hör gärna av er om ni har gamla sorter och det är mycket intressant om de har ett namn som kan vara det ursprungliga.

Men man kan ju ha kvar sitt egna påhittade namn också, för lika vackra är dahliorna i alla fall.

Olof Ekblad

Mälardahlian tar form - rapport augusti 2014

Mälardahlian som bildades efter årsmötet i april höll sitt första medlemsmöte i Dahliaträdgården den 31 juli. Hösten är dahliornas tid och vi har flera aktiviteter på gång. Under våren och sommaren har vi i huvudsak anlagt en dahliaträdgård som är öppen för allmänheten.

Dahliaträdgården växer fram

Den nya trädgården ligger i Enskedeparken; en engelsk park som omger Enskede gård som förr var ett stort mönsterjordbruk söder om Stockholm, invid Globen. Huvudbyggnaden finns kvar och används som ateljéer för konstnärer, köksträdgården har blivit koloniområde och det gamla stallet är utökat med fler byggnader och heter numera Enskede ridanläggning. Vi hyr marken av Stockholms stad.

Vi hade invigning av Dahliaträdgården den 8 juni med många besökare och fick samtidigt fem nya medlemmar.

Då vi i år har haft en oerhört torr och solig sommar har det inneburit ett rätt tidskrävande arbete med att hålla rabatterna

fuktiga. Charlotte har knutit kontakt med Dahliaträdgårdens grannar, kolonisterna och utverkat att vi mot betalning får nyttja deras vattenkran. Irene har köpt in en låsbar box där slang och redskap kan förvaras vilket underlättar arbetet.

Charlotte Tungelstedt och Irene Friman har skött trädgården och vattningen till största delen. De ska ha stor eloge för det arbete de lagt ner på trädgården. Det bästa är att det betalats sig och idag blommar de flesta dahliorna i rabatterna.

På mötet den 31 juli diskuterades sektionens ekonomi och vilka aktiviteter medlemmarna hade önskemål på under verksamhetsåret.

Stor del av det startbidrag Mälardahlia'n fick från Sällskapet har gått till inköp till trädgården.

Önskemål som framfördes av medlemmarna var:

- Arrangemang i form av föredrag med externa talare, med specialkompetens runt dahlior, detta för att öka medlemmarnas kunskap och entusiasmera till ökat odlande.
- Utöver sällskapet's inköp från Holländska Geerlings framfördes önskemål om ytterligare en gemensam beställning av dahliaknölar från någon etablerad handelsträdgård utomlands med lite mer unika och speciella sorter, som kan vara svåra att få tag i inom landet.
- Besök i medlemmarnas trädgårdar. Vi uppmanar alla som vill visa sin trädgård att ta kontakt med Kerstin Lilja för inplanering av visning.

Nedan följer evenemang som kommer anordnas under sommaren och hösten:

- 14 augusti besöker Huddinge Botkyrka Trädgårdssällskap Dahliaträdgården i Enskedeparken
- Senare under augusti kommer Enskede trädgårdsföreningar att besöka dahliaträdgården
- 7 september Bergianskas Höstfest. Vi kommer i likhet med tidigare år idka rådgivning och ge tips om dahliaodling. Vi vill gärna ha fler personer som kan hjälpa till på Bergianska, mellan kl 11-16 på söndagen. Utöver detta kommer vi träffas på morgonen och binda buketter från vår Dahliaträdgård som vi kommer att sälja på Bergianska.
- Trädgårdsbesök hos en medlem under september
- I slutet av september kommer vi hålla nytt medlemsmöte och dahliamindel

Kicki och Charlotte

och beundra de senblommande dahliorna.

- I mitten av oktober börjar det bli dags att gräva upp dahliorna och i samband med detta kommer viss försäljning av knölar att göras till allmänheten.
- I samband med detta kommer ett föredrag om delning och vinterförvaring att hållas till intresserade.
- Under tidiga november är det dags för en knölbytarträff för Mälardahlans medlemmar.

Kerstin Lilja 2014-08-08

Peter, Kerstin, Irene och Lilian

Olga och Peter

På gång i Dahliasällskapet

29-31 augusti. Sällskapet medverkar på Sofieros trädgårdsdagar. Öppet 10-18 alla dagar.

30 augusti – Dahlior i Dalum. Mona-Lis Dalbrekt och Bernt Friberg visar sin trädgård med framför allt olika dahlior. Öppen trädgård 10-16, Centralvägen 11, Dalum. Tel: 0321-32012, 0731-801516

6 september – Öppen trädgård hos Olof Ekblad. Öppet 10-17. Kaffeservering. För mer info ring: 0510-92034, 070-6592034

6 september – Öppen trädgård hos Annika Holmgren, Lamnhult kl 10-18. För mer info ring: 0472-261101

7 september – Bergianska höstfesten i Stockholm.

14 september – Sofiero har dahliadag med säsongsavslutning, där kommer Olof Ekblad att finnas på plats och prata dahlior i dahliakvarteret.

Fröplantor på Nordhalla

Jag har i år omkring 550 fröplantor och det är alltid lika härligt att gå runt bland dom så här i mitten av augusti. Det kommer nya häftiga blomvarianter varje dag och man skulle gärna vilja spara minst 100 av dom, men man får försöka att begränsa sig även detta år. Jag brukar spara 25 till 30 som superbra eller bara häftiga, oftast det senare för de super-

bra är ganska ovanliga, åtminstone för mig som låter insekterna göra pollineringsjobbet och tar fröna på de blomtyper som ger fina frökapslar. Tyvärr har jag haft lite svårt att övervintra många av dom, jag borde nog ägnat lite mer omvårdnad om de små känsliga knölnarna som bildas på fröplantorna.

Vissa blir jättekraftiga men de flesta har ganska små knölar.

Jag tycker att man ska testa att spara några frökapslar som man inte klipper av när blommorna har blommat ut. Välj då av de pionblommade, halskrås eller enkelblommade som ger mycket och bra grobara frön. Man kan testa även på fyllda blommor men oftast finns inga frön alls i dom och det blir ingen frökapsel.

Så sår du fröna inomhus i början av april och skolar om i lite större krukor ett par, tre veckor efter dom kommit upp. Ha inte för varmt men gärna mycket ljus i början så plantorna inte drar iväg på höjden, vilket dom gärna gör även då.

Läs odlingsråden som finns på sällskapets hemsida om att ta frön och frösådd.

Just i år verkar det som jag kan lyckas få fram ganska många som jag vill spara, flera snygga halskrås, även några som ser ut att bli helt fyllda och som även håller blomman i en bra vinkel så man ser den fint.

Det vore kul om fler i sällskapet kan hitta egna sorter som vi skulle kunna provodla och kanske registrera som nya sorter internationellt. Den enda i Sverige som i modern tid gjort detta är så vitt jag vet Marie Ohlson från Tierp.

Ni kan här och på baksidan se ett litet urval av årets fröplantor på Nordhalla.

Olof Ekblad

Foto: Olof Ekblad

Svenska Dahliasällskapet